

**GENERALNI SEKRETARIAT VLADE
REPUBLIKE SLOVENIJE**

IPP gp.gs@gov.si

Številka: 007-190/2020/94
Datum: 17. 9. 2020
EVA: 2019-2030-0039

Zadeva: Opredelevitev Ministrstva za pravosodje do predlogov in pripomb k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku podanih na 14. redni seji ODUJZ dne 15. 9. 2020

Zveza: poročilo delovnega telesa št. 00720-9/2020/3 z dne 15. 9. 2020

V torek, 15. 9. 2020, je bil na seji Odbora za državno ureditev in javne zadeve obravnavan predlog novele Zakona o kazenskem postopku, ki je bil skladno s poslovnimi roki in pravili iz koalicijskega sporazuma v obravnavo posredovan po daljši javni razpravi, koalicijski uskladitvi, usklajen pa je tudi medresorsko ter s Službo Vlade za zakonodajo, ki je nanj podala zelo pozitivno mnenje.

Kljub temu se je v torek odprlo vprašanje, ki tekom usklajevanja ni bilo izpostavljeno, in sicer vprašanje postavljanja rokov za tožilce v predkazenskem postopku. Predstavnik ministrstva je že na sami seji opozoril na nevarnost takšne uzakonitve, kljub temu pa je prišlo do dogovora, da se glede tega opravi še en premislek do seje vlade.

Na ministrstvu smo zadevo preučili in menimo, da predlog ni primeren oziroma je celo nevaren, saj pomeni abolicijo oziroma zastaranje pregona tudi tistih kaznivih dejanj, za katere je sicer zakonodajalec predpisal zelo dolge roke zastaranja, določena kazniva dejanja (proti človeštvu) pa so skladno z načeli mednarodnega prava nezastarljiva. Zakonodajalec je v Kazenskem zakoniku predpisal naslednje roke za zastaranje pregona, kjer je že opravljeno tehtanje pravic vseh udeležencev kazenskega postopka, pa tudi interesa države po učinkoviti kaznovalni politiki:

- petdeset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor tridesetih let, razen če ni nezastarljivo kaznivo dejanje;
- trideset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad deset let;
- dvajset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad pet let;
- deset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad eno leto;

- šest let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor do enega leta ali denarna kazen.

Predlog, da bi ob morebitni pasivnosti tožilstva več kot šestdeset (ali devetdeset) dni od prejema ovadbe od Policije nastopila prekluzija, bi močno oškodoval predvsem žrtve tudi najhujših kaznivih dejanj.

Primerjalno ne najdemo vzora, po katerem bi morebitno prepočasno postopanje organov pregona bilo »sanirano« z zastaranjem, saj bi bilo to v neposredno škodo žrtvam, oškodovancem, nenazadnje pa tudi javnemu interesu. Za primerjavo naj navedemo izkušnjo iz leta 2017, ko je bil (do tedaj instrukcijski) rok za uporabo izsledkov iz prikritih preiskovalnih ukrepov v odmevnem kazenskem postopku na podlagi spremenjene sodne prakse interpretiran kot prekluziven, zato so bili uničeni pomembni dokazi, na katerih je temeljila obtožba. Po opravljeni primerjalni ureditvi smo ugotovili, da takšnega ureditve nima nobena država članica EU, saj le Avstrija terja od tožilca, da po dve letih obravnave zaprosi sodišče, da mu dveletni rok za vložitev obtožnega akta podaljša (možnost dvakratnega podaljšanja po dve leti). Ravno poslanski skupini NSi in SDS sta takrat pomembno prispevali k sprejetju avtentične razlage zakona, ki je popravil to anomalijo, kasneje pa je bil popravljen tudi sam zakon. Pri čemer izpostavljamo, da gre za veliko manj drastičen poseg, kot bi šlo v primeru prekluzivnega roka za obtožnico, ki bi pomenil zastaranje primerov.

Uredba o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih organov ter institucij že določa relativno kratke roke za delovanje tožilstva in policije. Tako mora med drugim tožilec v petih dneh od obvestila policije, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, začeti usmerjati postopek, sicer se šteje, da ga ne bo usmerjal. Ravno tako mora tožilec v roku osmih dni po vloženi ovadbi oziroma prejemu poročila v dopolnitev ovadbe policijo obvestiti o odločitvi, naj si bo to o zavrženju ovadbe ali pa o uvedenem postopku. Pomembno je tudi dejstvo, da omenjena uredba predpostavlja tudi mehanizem v primeru kršitev njenih določil in sicer v obliki medsebojnega obveščanja vrha policije in tožilstva.

Državno tožilstvo ima vzpostavljen analitični aparat spremljanja spoštovanja rokov iz zakona, uredbe oziroma Politike pregona, ki jo je sprejel generalni državni tožilec. Zato menimo, da lahko enako rešitev, torej hitro postopanje državnih tožilcev, dosežemo na drug način, kot na račun žrtev in oškodovancev. Predlagamo, da se:

- v tožilstvu in v Policiji opravi analiza spoštovanja rokov iz Uredbe,
- rezultati analiz soočijo,
- sprejmejo ustrezni ukrepi organizacijske narave, ki jih slovenska zakonodaja že ima, se pa najbrž ne izvajajo.

Predlog novele, ki bo obravnavan danes na seji vlade, prinaša kar nekaj varovalk, ki bodo od tožilstva zahtevale bolj dosledno postopanje, tako skozi obveznost združevanja zadev že v predkazenskem postopku kot tudi skozi obveščanje t.i. kvalificiranih ovaditeljev o zavrženju ovadbe. Ravno tako smo na podlagi koalicijskih zavez Državnemu zboru že predložili novelo Zakona o državnem tožilstvu, ki uvaja sopodpis s strani vodje tožilstva, v primeru hujših kaznivih dejanj pa tudi posvet s tremi tožilci.

Uzakonitev rokov za pregon v Zakonu o kazenskem postopku prinaša preveč drastično posledico za morebitno pasivnost tožilstva, saj bodo ključni oškodovanci ravno žrtve. Prepričani smo, da to ni sporočilo, ki bi ga radi sporočili javnosti, ki upravičeno – kot mi vsi – pričakuje hitro postopanje vseh organov odkrivanja, pregona in sojenja brez nepotrebnega odlašanja.

S spoštovanjem,

mag. Lilijana Kozlovič
MINISTRICA